

A tavasz napja

Simándy József halálhírére

Népszabadság, március 6.

Azt utálok a legjobban, hogy akármilyen jól énekel valaki, lehet bármilyen nagy énekes, ahhoz, hogy ő legyen az első téma a tizórás hírekben, ahhoz meg kell halnia.

Simándy József volt az első hír délelőtt tíz órakor.

Azt hittem, hogy az operaénekesek kétszer halnak. Először a hang aztán a test. Lehet, hogy átlagos operaénekesek esetében ez így is van, Simándy azonban nem átlagos énekes. Hiába vonult vissza, szenzáció maradt egész életében. Ha megjelent arca a királyi páholy mellett, lassan mindenki arra fordult. Simándy van itt. Simándy, aki nem csinált világkarriert, mégis ő a legnagyobb magyar tenorista.

Nem is tudom, mit mondjak. Vannak a legendák, még élnek is talán, az Otello tévéváltozata, a ragyogó kék szemre tett barna kontaktlencse, meg a Bánk bánok március tizenötödikén, amikor az egyetemisták virággal hintették be a színpadot. Mikor én jártam egyetemre, csak az évfolyam legcsúnyább lányai jártak operába, a Hazám, hazámat pedig valaki részegen ordította a kötelező mezőgazdasági munka alkalmából az emeletes ágy tetején. Ennyi maradt a nemzeti romantikából, amit Simándy jelentett.

Maradtak utána hangfelvételek, de abból semmit sem lehet megérteni. Leül elé valaki, elfogulatlanul, nyitott szívvel, és csak azt mondhatja: nagyon szép a hang, nazális zengése ellenére is nemes, jók a magasságai, bár kicsit furcsán énekel, alulról csúszik fel a csúcshangokra – mindösszesen azért nagyon jó tenor. Simándy azonban nem egyszerűen jó tenor. Mondhatják, hogy a hangfelvétel a hiteles, tessék meghallgatni. A hitelesség nem esik feltétlenül egybe az igazsággal.

Hogy mi az igazság, azt csak az tudja, aki hallotta őt jelmezben estéről estére. Nekem az igazság egy ária, az Opera örökös tagjainak tiszteletére rendezett gálaesten. Az igazság egy ősz férfi, egyenes derékkal, kicsit katonás mozgással, régi szabású szmokingban. Összeteszi a kezét, nem szorosán, mégis erőt éreztetve, és halkán énekelni kezd.

Simándy József Otello szerepében

Nem kíséri a zenét mozdulatokkal, pózokkal, arcjátékkal. Nem látszik semmi más rajta, csak az összpontosítás, mégis valósággá válnak a színházi közhelyek: megsűrűsödik a levegő az énekes körül. Nem lehet mást látni a teremben csak őt. Simándy énekel.

Lenszkij áriája az Anyeginből. Balsejtelemtől gyötört fiatalember beszél életről, szerelemről. Simándyt nem a sejtelem, hanem a bizonyosság járja át. Múltról énekel, eltűnt tavaszról, fegyelmezett fájdalommal. Valaki bravózik, Simándy fölrezen, röviden, férfiasan meghajol és megy. Tenoristák jöttek, jönnek, vannak jók és lesznek jók. Csak Simándy nem lesz soha többé. Soha többé.

Hová tűnt a tavasz napja? Meghalt a legnagyobb magyar tenorista. Kint rügyeznek a fák.

Fáy Miklós